

Az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Egyezménye (Tromsøi Egyezmény)

Az Európa Tanács hivatalos dokumentumokhoz való hozzáférésről szóló egyezménye 2020. december 1-jén lépett hatályba. Az egyezménynek jelenleg 15 részes fele van: Albánia, Örményország, Bosznia és Hercegovina, Észtország, Finnország, Magyarország, Izland, Litvánia, Montenegró, Norvégia, a Moldovai Köztársaság, Szlovénia, Spanyolország, Svédország és Ukrajna.

A Tromsøi Egyezmény volt az első kötelező erejű nemzetközi jogi eszköz, amely megkülönböztetés nélkül, bárki számára biztosította a jogot, hogy adatigénylés alapján hozzáférhessen a közhatalmi szerv kezelésében lévő, közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz, a kérelmező státuszától vagy a hozzáférés iránti kérelem céljától függetlenül. Az egyezmény szerint minden közérdekű adatot tartalmazó irat fő szabályként nyilvános és közölhető, és ezt csak az egyezményben külön felsorolt jogok és jogos érdekek védelme érdekében lehet korlátozni, kivéve, ha a nyilvánosságra hozatalhoz nyomós közérdek fűződik.

Az egyezmény minimumszabályokat állapít meg a hivatalos dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelmek hatóságok általi gyors és tisztességes feldolgozására, a hozzáférés költségeire, valamint a kérelem elutasítása esetén bíróság vagy más független szerv előtti jogorvoslathoz való jogra vonatkozóan.

Az egyezmény alapján két ellenőrző szerv jött létre: a közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos szakértői csoport (Access Info Group vagy AIG) és a Felek Konzultatív Tanácsa. Az AIG a hivatalos dokumentumokhoz való hozzáférés területén a legmagasabb szintű integritással rendelkező, független és pártatlan szakértőkből álló testület, amely értékeli és jelentést készít a felek által az egyezményben foglalt rendelkezések végrehajtása érdekében elfogadott jogalkotási és egyéb intézkedésekről. Feladatainak ellátása során az Access Info Group információt és véleményeket kérhet a civil társadalomtól. A tíz tagú szakértői csoport egyik tagja Dr. Péterfalvi Attila, a NAIH elnöke.

A Felek Konzultatív Tanácsa a Felek egy-egy képviselőjéből áll. Feladata a szakértői csoport jelentéseinek, véleményeinek és javaslatainak vizsgálata, valamint javaslatok és ajánlások készítése a Felek részére. A Felek által a szakértői csoportnak küldött jelentéseket, a szakértői csoport jelentéseit, és javaslatait, valamint a Felek Konzultatív Tanácsának tevékenységéről szóló jelentéseket nyilvánosságra kell hozni.

Az elmúlt négy évben az egyezményben részes felek benyújtották jelentéseiket az egyezmény 14. cikke alapján, melyben kifejtették, hogy milyen jogalkotási és egyéb intézkedéseket tettek az egyezményben foglaltak végrehajtása érdekében. Az országjelentésekről az egyes felekhez rendelt rapportőrök előzetes értékelő jelentéstervezeteket készítettek, melyek alapján a Titkárság elkészítette az értékelő alapjelentés tervezetét minden Fél vonatkozásában. A szakértői csoport legutóbbi, 2024. májusi ülésén 11 tagállam – köztük Magyarország – tekintetében elfogadásra kerültek az értékelő jelentések. Ezt követően a Felek Konzultatív Tanácsa a legutóbbi, 2024. október 2-4-én megtartott ülésén ezen 11 tagállam részére kidolgozta javaslatait az Egyezmény végrehajtásához szükséges lépések megtételéről.

A Konzultatív Tanács felkérte Magyarország kormányát, hogy 2025. október 6-ig tegyen jelentést az Egyezmény végrehajtásának javítása érdekében a fenti javaslat alapján hozott intézkedésekről.

A szakértői csoport napirendjén a közeljövőben többek közt Albánia, Örményország, Szlovénia és Spanyolország értékelő jelentései fognak szerepelni. Az egyezményhez továbbra is csatlakozhat bármely olyan állam, amely eleget tesz az egyezmény 17. cikkében foglalt csatlakozási követelményeknek.

Kapcsolódó hasznos linkek:

2009. évi CXXXI. törvény az Európa Tanács közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való hozzáférésről szóló Egyezményének kihirdetéséről:

<https://njt.hu/jogszabaly/2009-131-00-00>

A Tromsøi Egyezmény hivatalos weboldala: <https://www.coe.int/en/web/access-to-official-documents/home>

A szakértői csoport által 11 részes Fél tekintetében elfogadott értékelő jelentések:

<https://www.coe.int/en/web/access-to-official-documents/-/baseline-reports-16/07/2024>

(köztük Magyarországé: <https://www.coe.int/en/web/access-to-official-documents/hungary>)

A Felek Konzultatív Tanácsa által 11 részes Fél tekintetében kidolgozott ajánlások:

<https://rm.coe.int/consultation-of-the-parties-la-consultation-des-parties-council-of-eur/1680b1d194>

(köztük Magyarországé: <https://rm.coe.int/conclusions-and-recommendations-hungary/1680b1d13f>)

2024.október 17.